

- 1. III. 1983

KURIR

NOVO MESTO
24. febr. 1983
leto XXII. št. 5

časopis kolektiva industrije motornih vozil

Na referendumu odločamo o nagrajevanju po delu in o sanaciji

V ponedeljek, 28. februarja, bomo vsi delavci IMV odločali o sprejemu samoupravnega sporazuma o skupnih metodoloških izhodiščih za oblikovanje razvidov del in nalog, ugotavljanja njihove zahtevnosti in uspešnosti dela delavcev v SOZD IMV.

ZAKAJ SPREJEMAMO NOV AKT S TEGA PODROČJA?

Poglaviti razlog za sprejemanje tega akta je v tem, da so vsi dosedanja samoupravni akti s tega področja zastareli, so iz leta 1975, in niso usklajeni z zakonom o združenem delu.

KAJ NAM TA AKT PRINAŠA NOVEGA?

S tem aktom določamo enoten način reševanju te problematike v vsej IMV:

– delitev delovnega procesa na dela in naloge ter organiziranje v organizacijske enote v skladu s potrebno delitvijo dela;

– vrednotenje oziroma ocenjevanje vseh del in nalog v IMV na enoten način s točkami in

– načine stimulativenega nagrajevanja vseh delavcev glede na njihov delovni prispevek,

oziroma z njim določamo, kako se bo oblikoval osebni dohodek slehernega delavca glede na to, kakšna dela in naloge opravlja in kako jih opravlja.

KAJ PRIČAKUJEMO OD SPREJEMA TEGA AKTA?

Poznano nam je, da so osebni dohodki delavcev IMV izredno nizki, v posameznih skupinah delavcev pa celo zelo kritični.

Sprememba oziroma povečanje osebnih dohodkov pa je odvisno poleg ustvarjenega dohodka tudi od tega, kako imamo v naših internih samoupravnih aktih določene osnove in merila za delitev sredstev za osebne dohodke in ali so ta določila usklajena z ustreznimi zakonodajo in družbenimi dogovori s tega področja.

Zato je v situaciji, v kakršni smo, prvi pogoj za kakršnekoli spremembe v delitvi sredstev za osebne dohodke tudi sprejem tega akta.

OD KDAJ NAJ BI VELJALA DOLOČILA TEGA AKTA?

S sprejemom tega akta na referendumu, ki bo 28. februarja, si ustvarjamo pogoje za pričetek nadaljnega postopka, potrebnega za realizacijo določil, ki jih vsebuje. To je za izdelavo razvidov del in nalog, njihovo ocenjevanje, združevanje v delokroge,

razporejanje delavcev in izstavitev odločb o razporeditvi z osnovo za osebni dohodek vsakega posameznika.

Ob izrednih naporih in prizadevanjih moramo to speljati do konca marca, tako da bi bilo izplačilo osebnih dohodkov 15. aprila 1983 (to je za marec) že po novem sistemu.

Samo v primeru določenih tehničnih ali drugih zakasnitev bi bilo izplačilo po novem sistemu v maju, vendar s poračunom razlik od 1. marca 1983 dalje.

KAKO SE SPREJEM TEGA AKTA VKLJUČUJE V SANACIJSKE UKREPE!

Naša sedanja prizadevanja na področju osebnih dohodkov se v celoti vključujejo v program sanacijskih ukrepov, o katerem bomo podrobneje razpravljali prihodnji mesec.

Po tem programu se predvideva postopno prilagajanje osebnih dohodkov delavcev IMV s povprečnimi osebnimi dohodki v gospodarstvu SR Slovenije. Za tak pristop je potrebno soglasje vseh izvršnih svetov občinskih skupščin, v katerih imajo naše temeljne organizacije svoje sedeže.

Ta soglasja pa bomo dobili le, če bomo imeli ustrezne samoupravne akte s tega področja, usklajene z zakonom o združenem delu, družbenim dogovorom in drugimi predpisi.

Torej nam samo uspešen izid referendumu omogoča ureditev teh vprašanj in uspešno izvedbo sanacijskih ukrepov.

ALI BOMO S TEM DOKONČNO REŠILI VSA VPRAŠANJA DELITVE PO DELU?

S sprejetjem tega sporazuma bomo naredili šele prvi korak k uresničevanju načela delitve po delu.

Prav gotovo bo življenje in delo v IMV pokazalo, da bo potrebno posamezna določila tega akta ali pa celoten akt še dopolnjevati, izpopolnjevati ter prilagajati specifičnostim, ki v IMV so in se bodo še pojavljale.

S prehodom na nov način nagrajevanja predvidevamo, da bo sleherni delavec v IMV prejemal večji osebni dohodek kot sedaj. Koliko bo ta osebni dohodek večji pa bo odvisno od tega, katera dela in naloge bo delavec opravljal, kako jih bo opravljal in kakšen dohodek bomo z delom ustvarili.

Z GLASOVANJEM URESNIČUJEMO NAGRAJEVANJE PO DELU!

Preds. konference DO ZSS
CEDOMIR NEGOVANOVIC

Predsednik KZO
JANEZ ŠTER

Poročilo o poslovanju v letu 1982

Na osnovi izvlečkov iz poročil temeljnih organizacij združenega dela in strokovnih služb je sektor za plan, analize in kontrolo poslovanja izdelal poročilo o poslovanju.

Poročilo zajema vprašanje pogojev gospodarjenja, ustvarjanje in razporejanje dohodka, uspešnosti gospodarjenja delovne organizacije, kakor tudi ekonomskega položaja delavcev – skratka ocenjevanje poslovnih rezultatov, ugotavljanje dosežkov in slabosti pri poslovanju ter oblikovanje nekaterih ukrepov za učinkovitejšo gospodarjenje v tekočem letu. Množice podatkov smo združevali v ustrezne vsebinsko povezane pregledne.

1. PROIZVODNJA

1.1. Avtomobilska proizvodnja

Proizvodnja avtomobilov je v preteklem letu potekala v težkih razmerah. Konstantno je bilo pomajhkanje različnih reprodukcijskih materialov, rezervnih delov za vzdrževanje delovnih sredstev, ravno tako je primanjkovalo delovne sile.

V letu 1982 je bil pereč problem visoka fluktuacija delovne sile, ki je vplivala na delovno storilnost in kvaliteto dela.

Iz evidence delovne sile je razvidno, da je imela v letu 1982 Tovarna avtomobilov 180 delavcev manj kot v preteklem letu, kljub temu pa smo proizvedli za 11 odst. več vozil.

V vseh proizvodnjah smo zastavili ukrepe za zniževanje normativov porabe materiala in časa. Tako smo zmanjšali porabo pločevine za okrog 6 kg po vozilu. S tem prihrankom smo izdelali 600 karoserij R-4.

V karoseriji R-4 smo organizirali proizvodnjo na liniji v eni izmeni, ne da bi s tem zmanjšali obseg proizvodnje. Na ta način smo dosegli večjo produktivnost dela in pomemben prihranek pri energetskih virih.

Spodbudne rezultate pri gospodarjenju smo dosegli tudi v lakirnici: izdelavne čase smo znižali za 6,2 odst., kar pomeni prihranek 1.455.650 din, porabo repromaterialov smo zmanjšali za skupno vrednost 27.072.586 din, z zamenjavo uvoznih materialov z domačimi smo zmanjšali uvoz za 17.962.300 deviznih din, z boljšo organizacijo in s tem povečano proizvodnjo v prvi izmeni smo zmanjšali stroške energije za 19.214.592 din, t. j. 13 odst. celotne porabe.

Z ustrežnejšo tehnologijo pretoka materiala in paletizacijo smo bistveno znižali poškodbe na montažnih delih in zboljšali kvaliteto vozil.

1.1.1. Osebna vozila

Zaradi pomanjkanja repromateriala smo izdelali večino

Tip	Proizvodnja		Indeks		Nedokončana proizvodnja			
	v letu 1981	Plan 1982	v letu 1982	82/81	82/plan	31.12.81	31.12.82	Indeks 82/81
R-4 TL	5.004	5.899	5.138	102,7	87,1	—	550	—
R-4 GTL	2.627	5.537	4.935	187,9	89,1	567	238	42,0
R-4 TL Y/F	8.971	7.791	7.602	84,7	97,6	131	100	76,3
R-4 GTL Y/F	9.458	11.184	11.304	119,5	101,1	90	176	195,6
R-18 TL	2.576	3.200	2.805	108,9	87,7	—	33	—
Skupaj	28.636	33.611	31.784	111,0	94,5	788	1097	139,2
Dpdadni program	5.642	—	2.055	36,4	—	—	—	—
SKUPAJ	34.278	33.611	33.839	98,7	100,7	—	—	—

Zastavljeni plan fizičnega obsega proizvodnje smo realizirali 94,5 odst. Medtem smo povečali proizvodnjo kljub vsem že navedenim težavam za 11 odst. v primerjavi s preteklim letom, ne računajoč pri tem dodatnega programa. Nedokončana proizvodnja je bila 31. decembra 1982 glede na 31. decembra 1981 večja za 39,2 odst. ali za 309 vozil.

1.1.2. Gospodarska vozila

Na liniji gospodarskih vozil se je kompletiranje pričelo 10. avgusta 1982. Do konca leta nam je uspelo predati v skladišče gotovih izdelkov 311 vozil. Pri kompletiranju nedovršene proizvodnje je bilo potrebno posamezna vozila razstaviti, lakirati karoserije in zamenjati neustrezne dele.

Realizirali smo del dodatnega programa (Trafic, Master) in sicer 602 vozil ali le 40,1 odst. planirane količine.

Nedokončana proizvodnja je 31. decembra 1981 znašala 462 vozil, 31. decembra 1982 pa le še 155 vozil.

1.1.3. Proizvodnja rezervnih delov in sklopov

Dele in sklope proizvajamo za osebna vozila in jih v okviru kooperacijske pogodbe izvažamo Renaultu. Fizični obseg proizvodnje smo v znatni meri realizirali, z izjemo kolesnih obrocev TL.

vozil nekompletnih. Za kompletiranje smo porabili 101.693 delovnih ur.

Zaradi pomanjkanja rezervnih delov za vzdrževanje delovnih naprav in nepredvidenih večjih okvar smo izgubili 40.713 delovnih ur. Omenjeni

razlogi so vplivali na zmanjšanje produktivnosti dela.

Iz naslednje tabele je razviden fizični obseg proizvodnje osebnih vozil v primerjavi s proizvodnjo v letu 1981 in zastavljenim planom za leto 1982.

1.1.4. Proizvodnja servisne opreme

Servisno opremo proizvajamo v tozdu Beli Manastir in tozdu Šmarjeta. Specifični problem proizvodnje servisne opreme je neustrezna kvaliteta proizvodov. V sedanjih razmerah (pomanjkanje prostora, slabi pogoji dela, neustrezna oprema in tehnologija dela) ni mogoče izboljšati estetike in dizajna proizvoda.

1.2. Proizvodnja avtomobilskih prikolic

Proizvodnja avtomobilskih prikolic se je v letu 1982 odvijala v težkih pogojih, pred-

vsem zaradi težav pri oskrbi z domačim in uvoženim repromaterialom.

Vzrokov za tako pomanjkanje je več in so subjektivnega in objektivnega značaja. Priznati moramo, da jih je večina takih, ki bi jih z boljšo organizacijo dela, večjo disciplino in z boljšim odnosom do dela lahko razrešili ali pa se i ne bi niti pojavili.

Posledice slabe priprave proizvodnje in v nadaljevanju slabega oskrbovanja proizvodnje z repromateriali se odražajo v številu nedovršenih prikolic, predvsem pa v podatku, da preko 95 odst. prikolic prihaja iz proizvodnih trakov nekompletnih.

FIZIČNI OBSEG PROIZVODNJE PRIKOLIC

	PLAN	SESTAVA	PREDAJA
Novo mesto	14.442	10.573	10.573
Brežice	3.524	2.786	2.420
Deinze	10.000		

Nedokončana proizvodnja v tozdu TAP Brežice na 31. decembra 1981 je štela 801 prikolico oziroma 33 odst. proizvodnje v l. 1988. V istem obdobju je ostalo v tozdu TP Novo mesto nedokončanih 1.799 prikolic, kar predstavlja 17 odst. planirane letne proizvodnje.

Podatki kažejo na izredno veliko odstopanje od zastavljenih planskih obveznosti, saj je Tovarna prikolic Novo mesto realizirala letni plan 73,1 odst., Tovarna prikolic Brežice 79 odst. in montaža Deinze 74 odstotno.

Analize proizvodnje kažejo, da sta v letu 1982 proizvodnji v

montaži v Novem mestu in Brežicah zaradi zastojev, ki so posledica nepravočasne oskrbe, izgubili 30 odst. svojih kapacitet. Oskrba proizvodnje je bila tako kritična, da je bila proizvodnja 12 delovnih dni popolnoma ustavljena. Še bolj kritična je bila oskrba montaže v Deinzeju, kjer so od skupnih 233 delovnih dni nemoteno obratovali le 169. Kar 64 delovnih dni ali 17 odst. so bili v zastojih.

Glavni povzročitelj zastojev pri vseh teh finalistih so: neredna dobava podov, pomanjkanje repromaterialov črne in barvne metalurgije, pohanjenih elementov, vijajčnih materialov in šasijskih elementov. Skozi vse leto pa so bili problematični repromateriali rednega in začasnega uvoza...

Proizvodnja pohanjenih elementov v tozdih Črnatelj, Šentjerneji, Semič, Mirna in Šmarjeta je bila v letu 1982 prav tako motena zaradi nepravočasne izdelave proizvodne dokumentacije in zaradi nerednih dobav vezanih plošč in ostalih materialov iz uvoza. Najbolj kritična je situacija v Črnatelj, kjer le z največjo težavo oskrbujejo vse tri montaže. Največje probleme Črnatelj povzročata dotrajana oprema. Pogosti zastoji na ključnih strojih (formatna žaga, večlistna krožna žaga, furnirka, stikalnice) povzročajo prekinitve v proizvodnji, temu pa sledi prepozno oskrbovanje finalistov s podsklopi in sklopi.

Slična problematika otežuje proizvodnjo tudi v tozdu Šentjerneji, vendar v manjšem obsegu in z manjšimi negativnimi posledicami na odvijanje dela pri vseh treh montažah.

Ključni problem tozda Šmarjeta je poleg pomanjkanja repromaterialov zastarela tehnologija izdelave oken, ki s kapacitetami komaj še pokriva mesečne plane montaž. Posledice nepravočasno dobavljenih oken pa so za montaže izredno težke, saj je treba celotno notranjo opremo montirati v temi, kar se odraža na daljših proizvodnih časih in predvsem na kvaliteti prikolic.

2. NABAVA

Služba nabave se je nenehno srečevala s težavami pri nabavi repromateriala za proizvodnjo, ker se dobavitelji niso držali dogovorov in ker nismo v celoti razpolagali s potrebnimi deviznimi in dinarskimi sredstvi, je bila redna oskrba večkrat nemogoča.

2.1. Nabava na domačem trgu

V letu 1982 so se količinski, posebno še asortimanski odnosi

ponudbe in povpraševanja po repromaterialih na domačem tržišču močno poslabšali. Deficitarnost repromaterialov je bila prisotna zaradi:

- neuskajanih kapacitet surovinske s predelovalno industrijo,

- zmanjšano razpolaganje z surovinske s predelovalno industrijo, močnost dobaviteljev pri zagotavljanju surovin in repromateriala iz uvoza,

- zmanjšanje količinskega in asortimanskega uvoza in

- preusmerjanje proizvodnje partnerjev v proizvode z manjšo odvisnostjo uvoznih komponent in dohodkovno ugodnejših proizvodov itd.

Omenjene težave so bile prisotne predvsem pri oskrbljenosti proizvodov črne in barvne metalurgije, kemijskih proizvodov, gumarske in tekstilne industrije.

Pomanjkanje dobav od proizvajalcev nas je prisililo, da smo surovine in repromaterial iskali celo iz trgovske mreže. Tu so bile cene tudi do 150 odst. višje. Dobavitelji so stalno poviševali cene repromaterialov. Pri tem so se posluževali vseh mogočih načinov (spremembe artiklov, doplačil raznih dodatkov, preusmeritev prodaje preko internih tozdov itd.).

2.2. Nabava na tujem trgu

Težave pri oskrbi materiala iz uvoza niso posledica pomanjkanja materiala na tujem trgu temveč so povzročene z:

- pomanjkanjem fizičnih in plačilnih pravic,

- poravnavo zapadlih obveznosti iz leta 1979, 1980 in 1981,

- prehodom vseh dobaviteljev na plačilo s potrjenim akreditivom, ki ga naše banke ne sprejmejo,

- nelikvidnostjo bank, ki niso pravočasno izvedle plačil,

- prevelikim administrativnim reguliranjem uvoza,

- nabavo proizvodov črne metalurgije in kemikalije, kar sta nam preprečevala kreditna aranžmaja HERMES (iz ZR Nemčije) in COFACE (iz Francije), zato so bile tudi velike motnje v nabavi iz Italije in Avstrije,

- prehodom plačevanja tovarnine v devizah (razne s pariteto fco jugo meja),

- nepravilnostmi v reorganizaciji nabave in s preslabim sodelovanjem ostalih služb z uvozno operativno.

Na oskrbljenost posameznih materialov so vplivali tudi nepravočasno definirani materiali in plani potreb, ter spremembe planov, katere so nas spremljale tudi že v preteklem obdobju.

UVOZ OPREME REZERVNIH DELOV IN REPROMATERIALA V LETU 1982

Skupni uvoz v letu 1982 se je povečal za 39 odst. v primerjavi z letom prej. V strukturi celotnega uvoza se je najbolj povečal uvoz v okviru kooperacije RENAULT, redni uvoz pa se je za 6 odst. zmanjšal v primerjavi s istim obdobjem. Realni porast uvoza je bil manjši, ker moramo upoštevati povišanje uvoznih cen, ki je znašalo v povprečju v letu 1982 približno 8 odstotkov.

Največji porast rednega uvoza predstavlja uvoz repromateriala za dostavni avto ter rezervni deli za vzdrževanje opreme. Redni uvoz proizvodov črne metalurgije se je zmanjšal v primerjavi z letom 1981 za več kot polovico. Do takega zmanjšanja je prišlo zato, ker je bil velik del proizvodov črne metalurgije uvožen preko kontokorenta.

Devizno-finančni ukrepi, ki so vplivali na preskrbo iz uvoza

Spremembe v razpolaganju z deviznimi sredstvi in slaba devizna likvidnost DO so v prvih devetih mesecih izredno močno vplivale na preskrbo repromateriala iz rednega uvoza. Omejitve razpolaganja z deviznimi sredstvi so v veliki meri vplivale na potek prijav uvoznih poslov.

Devizna nelikvidnost v prvih devetih mesecih je povzročala zmanjševanje in v nekaterih primerih celo zaustavljanje dobav. V zadnjem četrtletju se je devizna likvidnost DO izredno

izboljšala. Poravnani so bili veliki dolgovi do inozemskih dobaviteljev. To dejstvo je vplivalo na boljšo preskrbo z uvoznim materialom v zadnjem četrtletju, toda v celoti ni bilo mogoče nadoknaditi ves izpad rednega uvoza, do katerega je prišlo predvsem v prvem in tretjem četrtletju.

3. PRODAJA

3.1. Prodaja na domačem trgu

Za prodajo gotovih izdelkov na domačem trgu lahko rečemo, da je bila realizirana preko lastne trgovske mreže in preko pogodbenih trgovskih organizacij.

Z rednim dobavljanjem prodanih količin v pogodbenih rokih si je IMV lani ponovno popravila svoj ugled na tržišču, gledano s področja prodaje osebnih avtomobilov in stanovanjskih prikolic. To pa vsekakor ne moremo trditi za program gospodarskih vozil, ker je IMV s celoletno odsotnostjo tega programa na trgu izgubila precejšnje zaupanje trga (pretežno družbeni sektor). V bodoče bo potrebno angažirati vse sile, da se bo ta program okreplil in nam bo povrnjeno zaupanje trga.

Ponudba rezervnih delov na trgu ne zadošča povpraševanju. Realizacija prodaje rezervnih delov v primerjavi s planom znaša 68 odstotkov.

Prodaja servisne opreme v letu 1982 se je začela v drugi polovici leta po novih cenah in znaša 21,43 odstotka plana.

Stare obveznosti iz prejšnjih let do kupcev osebnih vozil so poravnane.

PREGLED PRODAJE OSEBNIH VOZIL NA DOMAČEM TRGU V LETU 1982

Naziv in tip proizvoda	Prodaja 1981	Plan 1982	Prodaja 1982	Indeks 82/81	Indeks 82/plan
R-4 TL	8.513	12.380	4.752	55,8	38,4
R-4 GTL	2.613	5.500	4.739	181,4	86,2
R-4 TL/F	8.632	8.810	8.084	93,7	91,8
<hr/>					
Naziv in tip proizvoda	Prodaja 1981	Plan 1982	Prodaja 1982	Indeks 82/81	Indeks 82/plan
R-4 GTL/F	9.317	8.810	11.606	124,6	131,7
R-18 TL	2.641	2.250	2.531	95,8	112,5
Skupaj:	31.716	37.750	31.712	100,0	84,0
<hr/>					
DODATNI PROGRAM					
R-5	—	—	9	—	—
R-14	—	—	4	—	—
R-20	2	—	2	100,0	—
R-18 F	39	—	7	17,9	—
R-30	220	—	4	1,8	—
R-9	—	—	1.969	—	—
FUEGO	—	—	1	—	—
Skupaj:	261	—	1.996	—	—

PREGLED PRODAJE DOSTAVNIH VOZIL ZA LETO 1982

Naziv in tip proizvoda	Plan 1982	Realizacija 1982	%
1611 Kombibus	560	160	
1612 Servis	400	14	
1613 Turist	144	1	
1620 Gasilec	208	60	
1630 Cestar	—	1	
1676 Sanitet	288	3	
2250 Kamionet	168	107	
2252 Furgon	128	1	
2224 Minibus	104	3	
2221 Gasilec	—	1	
2247 Transporter	—	2	
Skupaj:	2.000	353	17,65 %
Dodatni program	1.500	516	34,40 %
SKUPAJ:	3.500	869	24,83 %

Prodaja avtomobilskih prikolic:

	kom.
— prodaja leta 1981	2.432
— plan za 1982	4.000
— prodaja v 1982	2.707

Plan prodaje je uresničen s 67,67 odstotka.

Prodaja servisne opreme znaša 25.716.000 din, kar je 21,43 odst. plana.

Rezervni deli so realizirani v znesku 812.200.519 din, planirano pa je 1.200.000.000 din. To pomeni, da smo plan uresničili z 21,43 odstotka.

3.2. Prodaja na tujem trgu

V letu 1982 so se pogoji ZT menjave zelo zaostri, saj se je možnost razpolaganja z lastnimi

deviznimi prilivi zmanjšala s 1. junijem 82 od 58,52 odst. na 31 odstotkov. v decembru pa celo samo na 24,24 odstotka, kar je bistveno omejilo možnost uvoza repromateriala. Zaradi nepreskrbljenosti z repromateriali je prišlo večkrat do izpadov proizvodnje in s tem tudi do znatnih zamikov pri realizaciji proizvodnega plana za izvoz. Te devizne restrikcije so bolj prizadele prikoliško proizvodnjo (in s tem izvoz prikolic), ki jo je bilo treba v celoti oskrbovati z ostankom ustvarjenih deviznih sredstev, medtem ko velja pri menjavi preko kontokorenta razmerje uvoz — izvoz: 1 : 1.

Doseženi izvozni rezultati so bili v letu 1982 v primerjavi z letom 1981 naslednji:

	1981	1982	Indeks 82:81	v 1000 din
Izvoz skupaj	3.224.189	3.352.772	104	
— redni izvoz	1.074.847	844.948	79	
— kooperacija	2.149.342	2.507.824	117	

Gledano nominalno (vrednostno) smo v letu 1982 izvozili za 4 odst. več kot v letu 1981, predvsem na račun izvoza preko kontokorenta, ki je porastel za 17 odst., medtem

ko je prišlo pri rednem izvozu do znatnega izpada — manjši je za 21 odst. v primerjavi z letom 1981.

Fizični izvoz je bil za najpomembnejše proizvode naslednji:

	1981	1982	Indeks 82:81
1. R—4 TL	8.648	8.084	93
2. R—4 GTL	9.300	11.610	125
3. Skupaj 1+2	17.948	19.694	110
4. Kompletne prikolice	9.562	7.397	77
5. CKD—prik. v razst. st.	11.322	9.418	83
6. Skupaj 4+5	20.884	16.815	81

Izvoz delov in sklopov

Pomemben delež našega izvoza predstavlja tudi izvoz delov in sklopov iz naše proizvodnje in iz proizvodnje kooperantov firme RENAULT preko kontokorenta, ki pa stagnira iz leta v leto.

Problematika izvoza delov proizvedenih v IMV:

	v US dol.	v 1000 din
1. Deli in sklopi iz proizvodnje IMV	2.372.160	99.156
2. Deli in sklopi iz proizvodnje kooperantov	8.403.155	351.252
3. Skupaj	10.775.315	450.408

4. TEHNIČNO—SERVISNA DEJAVNOST

Med tistimi tozdi, katerih razvoj ni šel usklajeno z naraščajočimi potrebami podjetja, je bil tudi tozd Tehnoservis. Pri opravljanju tehnično-proizvodnih storitev se zato pojavljajo težave, katere še stopnjujejo neugodne gospodarske razmere.

Delovni prostori oddelkov Tehnoservisa so improvizirani in prostorsko ločeni, kar ovira enoten pristop oddelkov pri opravljanju storitev. Oprema oddelkov je stara in nezadostna, zaradi česar določene storitve v vedno večjem obsegu iščemo pri drugih podjetjih.

Velika fluktuacija kadra v zadnjem letu še pogloblja neustrezno in nezadostno kadrovsko strukturo. Vse te težave pa imajo tudi velik vpliv na produktivnost in na rezultate gospodarjenja.

Da bi izboljšali poslovne rezultate, smo v zadnjih dveh letih sprejeli več ukrepov na področju boljše organizacije dela in gospodarnejše porabe energije in materiala. Rezultati so dali prihranke pri porabi vseh oblik energije (v povprečju za 15 %) in pri porabi materiala. Vendar na tem področju niso izkoriščene vse možnosti, kar zahteva nadaljnje akcije pri oskrbovalcih in porabnikih energije.

Nedograjeni dohodkovni donosi in organiziranost ter neizdelan sistem nagrajevanja so v veliki meri vplivali na slabšo gospodarnost.

Z novo organiziranostjo podjetja pa so zastavljeni temelji za kvalitetnejše usluge. Ker se v naslednjem srednjeročnem obdobju s sanacijskimi programi proizvodne zmogljivosti v tovarni avtomobilov in tovarni prikolic tako po obsegu kakor po številu programov

— izpadi izvoza zaradi težav v proizvodnji in preskrbi z repromateriali in

— nizke cene
Podobni problemi tarejo tudi naše kooperante, saj še ni rešeno vprašanje devizne participacije, ki jo dobijo kooperanti za svoj izvoz.

V letu 1982 so bili doseženi rezultati pri izvozu delov in sklopov:

močno razširjajo, se v usklajenem obsegu načrtujejo tudi zmogljivosti Tehnoservisa.

5. INVESTIRANJE

V letu 1982 je bila investicijska dejavnost z reducirana na najmanjši obseg. Glede na to da je v izdelavi nov sanacijski program, v okviru katerega bodo zajete tudi investicije, se je v tem obdobju delalo le na dokončevanju del po že sklenjenih pogodbah. Edino izjemo predstavljata pogodbi z GP Gradis Ljubljana in Celje, s katerima so bile urejene podrazitve za dela iz prejšnjih let in najnujnejša dela pri začetih objektih.

Ob koncu leta sta bili tudi sklenjeni dve izvajalski pogodbi s GP Gradis, tozd Ljubljana okolica, za sanacijska dela na Tovarni prikolic v znesku 49.623.680 din in dela na protipožarnem programu lakirnice v Tovarni avtomobilov v znesku 48.000.000 din. Ostali posegi na področju stavb so bili izvršeni v okviru investicijskega vzdrževanja oz. vzdrževanja. Poleg tega so bile opravljene nekatere aktivnosti za nabavo strojne opreme kot zamenjavo za že obstoječo dotrajano opremo.

6. FINANCIRANJE

Leto 1982 je bilo ob težki in zapleteni ekonomski situaciji v svetu in naši državi tudi za našo DO eno najtežjih let. To se je še posebej odrazilo pri izvajanju finančne funkcije, predvsem iz dveh osnovnih razlogov:

— DO IMV in tozdi nimajo lastnih virov financiranja (tako dolgoročnih kot kratkoročnih), pač pa v celoti financiranje reprodukcijskega procesa sloni na tujih virih (kreditih, avansi in obveznosti do dobaviteljev);

– zaradi poslovanja z izgubo v preteklih letih in tekoče izgube v poslovanju so nastopile dodatne potrebe po tujih virih za obratna sredstva, a viri so bili s kreditno in monetarno politiko dokaj omejeni.

Do konca junija 1982 se je IMV najhala v izredno težki, oz. skoraj nemogoči likvidnostni situaciji, saj je bila blokirana tako dinarsko kot devizno. S pridobitvijo tujih kratkoročnih virov smo uspeli odpraviti blokado žiro računov ter v drugem polletju dokaj v rokih izpolnjevati obveznosti do partnerjev. Ker smo uspeli vzpostaviti normalni proizvodni proces in izpolniti stare obveznosti do kupcev, smo pričeli z avansiranjem prodaje, s tem pa so se povečali dinarski in devizni prilivi, s čemer se je občutno izboljšala likvidnostna situacija.

Z razrešitvijo visokih obveznosti iz blokade do bank smo uspeli izpolnjevati obveznosti do dobaviteljev z avaliranimi menicami od bank, kar je omogočalo dokaj nemoteno oskrbo z repromateriali in tujimi storitvami. S tem smo uspeli skoraj v celoti spraviti obveznosti do dobaviteljev v zakonite okvire, pa tudi poravnati nekatere stare obveznosti iz preteklih obdobj. To pa je potekalo nemoteno le do novembra 1982, ko se je ponovno pojavila težja situacija, ki izvira predvsem zaradi tekočega poslovanja z izgubo, za kar pa nismo uspeli zagotoviti dodatnih virov.

V drugem polletju smo uspeli pridobiti nove kratkoročne vire le za financiranje izvozne dejavnosti, zalog ter obresti do poslovnih bank, medtem ko smo ostale kredite uspeli le podaljševati. Zaradi navedenega in visokih tujih virov predstavlja obveznosti iz naslova obresti eno največjih postavk. Te so se v letu 1982 občutno povečale in bodo znašale 1,3 milijarde din. V letu 1982 smo uspevali v rokih izpolnjevati obveznosti po garancijah in zapadlih kreditih (v večini primerov s pridobivanjem novih kratkoročnih kreditov).

Za pokrivanje tekočega primanjkljaja dinarskih likvidnih sredstev smo poskušali pri poslovnih bankah in drugih subjektih pridobivati dodatne vire, kar pa je bilo zaradi znane splošne situacije na tem področju zelo težko realizirati.

Podobna oz. celo težja situacija je bila v 1. polletju 1982 na deviznem področju. DO je bila blokirana in ni uspela izpolnjevati obveznosti do tujih dobaviteljev in bank. V 2. polletju je bil na tem področju napravljen bistven napredek oz. celo preobrat. Uspeli smo poravnati

skoraj v celoti zelo visoke stare obveznosti iz preteklih let tako do dobaviteljev kot bank. S tem smo uspeli zagotoviti normalni uvoz in oskrbo proizvodnje, kljub temu da se je delež razpolaganja z devizami za lastne potrebe bistveno zmanjšal. S pridobitvijo novih virov deviznih sredstev smo uspeli tekoče izpolnjevati obveznosti do tujine, bank in partnerjev v repro verigi. Predvsem je bistveno, da smo uspeli poravnati tudi visoke devizne obveznosti do banke po garantiranih obveznostih, ker so bile tudi visoke dinarske obveznosti iz naslova tečajnih razlik in zamudnih obresti.

Končno lahko ugotovimo, da smo uspeli predvsem v drugem polletju 1982 izboljšati likvidnostno situacijo na dinarskem in deviznem področju, saj na primer do danes še ni bilo primerov blokade žiro računov. Vendar pa je taka situacija le kratkoročna (zaradi neugodnih rezultatov poslovanja – izguba po ZR za 1982 in zaradi zelo kratkih in drugih tujih virov).

Zato bo potrebno v sanacijskem programu to področje posebej poudariti, predvsem do upnikov po ugodnejših pogojih za financiranje kratkoročnih in dolgoročnih ciljev DO in tozdov. To še posebej velja za poravnavo deviznih obveznosti po garantiranih obveznostih za tuje kredite, katere sama DO nikakor ne more dplačevati iz lastnih sredstev. Zato bo potrebno za naslednje obdobje pridobiti tuji vir deviznih sredstev, kar je eden bistvenih pogojev za pričetek sanacije DO.

7. KADRI IN ZAPOSLOVANJE

V letu 1982 je zaposlovanje delavcev potekalo skrajno racionalno, saj smo zaposlovali le na področju neposredne proizvodnje, na področju razvoja in za

dopolnitev organizacije z delavci za opravljanje visoko strokovnih del. V administraciji nismo povečali zaposlenosti.

Takšna politika zaposlovanja je povzročila dvig kvalifikacijske strukture, saj se je kvalifikacijski koeficient dvignil z 1,37 v letu 1981 na 1,40 v letu 1982. Kljub naporom, da bi dosegli enako stopnjo zaposlenosti kot v letu 1981, nam to ni uspelo zaradi visoke fluktuacije, ki je v letu 1982 dosegla 15,9 % stopnjo.

Tako je v letu 1982 prišlo 768 in odšlo 938 delavcev, tako da se je število zaposlenih zmanjšalo za 140 delavcev; všteti je tudi 65 delavcev tozda Commerce, ki so šli v druge delovne organizacije zaradi dobrega prenosa prodajne funkcije.

Starostna struktura zaposlenih kaže, da je IMV relativno mlad kolektiv, saj je povprečna starost delavcev 25 let.

Med zaposlenimi je 4.031 (oz. 70,2 %) moških in 1.710 (oz. 29,8 %) žensk. Tozdi izven Novega mesta zaposlujejo pretežno delavce iz kraja, v katerem je tozd, in bližnje okolice.

Tozdi i DSSS, locirani v Novem mestu, pa zaposlujejo delavce iz širšega območja Dolenjske, spodnjega Posavja in obrobne dela Hrvaške (področje Ozlja). Tem delavcem zagotavljamo prihod na delo in povratek z dela z vlakom in avtobusi. S temi sredstvi dnevno migrira proti Novemu mestu in obratno 3.300 delavcev.

Struktura izkoriščenosti delovnega časa v letu 1982:

	12.600.231	
1. Skupno število ur	12.599.934	100,00 %
2. Efektivne ure	10.191.533	80,88 %
3. Število ur bol. staleža	917.287	8,28 %
4. Redni letni dopust	1.025.036	8,14 %
5. Izredni dopust in prazniki	408.225	3,24 %
6. Neplačane upravičene ure	37.460	0,30 %
7. Neplačane neupravičene ure	20.690	0,16 %
8. Skupaj (3 do 7)	2.408.698	19,12 %

PREGLED BRUTO OD od 1. jan. do 31. dec. 1982

TOZD	brez regresa	Bruto OD		Povpr. zap. na vtlak. ure		Povprečni OD		Indeks
		1981	1982	1981	1982	1981	1982	
Tov. avtom.	378.820.440,60	411.560.022,00	2.677	2.514	11.792,44	13.642,27	116	
Tov. prik.	77.195.874,45	79.341.714,20	565	513	11.385,82	12.888,51	113	
TO Črnomelj	47.499.441,00	49.860.348,65	346	323	11.440,13	12.363,86	112	
TAP Brežice	28.643.243,65	29.738.831,30	207	194	11.531,09	12.774,41	111	
Podgor. Šentj.	20.312.095,80	23.376.618,00	155	152	10.920,48	12.816,12	117	
TO Mirna	56.246.481,15	62.481.769,75	386	377	12.143,02	13.811,17	114	
Tehnoservis	60.240.900,50	61.869.384,20	336	308	14.940,70	16.739,55	112	
Šmarjeta	11.413.644,80	12.169.011,35	89	85	10.686,93	11.930,40	112	
Commerce	49.628.351,35	56.840.245,90	288	290	14.360,05	16.333,40	114	
DS SS	68.718.418,15	90.696.601,25	385	439	14.874,12	17.216,51	116	
ZIF	6.131.103,00	6.689.320,60	34	33	15.027,21	17.182,92	114	
Beli Manastir	45.494.212,80	50.263.048,10	318	292	11.921,96	14.624,82	123	
Skupaj:	850.344.207,25	934.886.915,30	5.786	5.520	12.247,15	14.113,63	115	

Med delavci, zaposlenimi v Novem mestu, je tudi 721 delavcev iz drugih republik. Med temi je 380 delavcev, živečih na območju obrobne Hrvaške, in se dnevno vozijo na delo, ostalih 341 delavcev pa se je začasno ali stalno naselilo v Novem mestu in okolici.

7.3. Družbeni standard

Služba je organizirana tako, da deluje in pokriva celotno področje IMV, to pomeni vse tozde, vendar pa moramo poudariti, da je med letom bila prisotna vrsta problemov, ki jih je bilo potrebno operativno reševati. Ravno dejavnost družbenega standarda je v veliki meri odvisna od planiranih finančnih sredstev, ki se formirajo v skladu skupne porabe. Seveda je nezavidljiva finančna situacija kolektiva dodatno oteževala vse te dejavnosti, pa vendar smatramo, da smo z iznajdljivostjo in pomočjo delavcev kolektiva kolikor toliko uspešno reševali nastale probleme. V nadaljevanju podajamo kratek pregled nekaterih aktivnosti in podatke za leto 1982.

Družbena prehrana

V letu 1982 smo končno uspeli dograditi novo centralno kuhinjo z lokacijo v vzhodnem aneksu tozda Tovarna avtomobilov, ki zaenkrat obratuje začasno, saj še ni dokončno urejena. S tem smo pridobili normalne delovne razmere za delavce v družbeni prehrani, istočasno pa dovolj velike kapacitete za zagotavljanje toplega obroka vsem delavcem.

Letni in zimski oddih

IMV razpolaga za organiziran oddih delavcev s 87 počitniškimi prikolicami, in sicer v Pakoštanah in v Kaštel Starem in domom pri Miklavžu na Gorjancih. V letu 1982 smo razpisali letovanje že februarja, kar nam je dalo pri zbiranju prijav ugodne rezultate. Oddih so imeli delavci možnost odplačati v 5 obrokih, kar velja tudi za prevoz.

Športna rekreacija

V letu 1982 smo uspeli zagotoviti objekte za letno in zimsko rekreacijo in smo to rekreacijo vodili kolikor toliko uspešno.

Skupno je prostorsko organizirano 25 ur tedenske rekreacije v pokritih prostorih, in sicer v Novem mestu, Brežicah, Metliki, Črnomlju, Šentjerneju in na Mirni.

Zimskih športnih iger delavcev IMV na Gorjancih se je marca udeležilo okrog 140 delavcev in družinskih članov, letnih športnih iger oktobra, ki so bile v Novem mestu, pa se je udeležilo okoli 350 delavcev.

Reševanje stanovanjske problematike

Zaradi izgube v letih 1980 in 1981 tozdi DO IMV niso

izdvajali sredstev in oblikovali skladov skupne porabe, kar je neposredno vplivalo na možnosti zadovoljevanja stanovanjskih potreb delavcev IMV. Ker tozdi in DSSS niso izdvajali sredstev za reševanje stanovanjskih vprašanj delavcev, nismo mogli najemati kreditov pri banki oz. stanovanjski skupnosti. Kljub težavam, ki so se pojavile zaradi negativnega poslovanja, smo v letu 1982 dodelili stanovanjsko posojilo 138 delavcem (od skupno 178, ki so prosili za dodelitev stanovanjskega posojila). Skupna višina dodeljenih posojil je bila 12.059.000 din, sredstva pa so bila izvzeta iz posojil, pridobljenih na osnovi vezave stanovanjskih sredstev pri banki, ki do leta 1982 še niso bila porabljena. Od skupnega zneska posojil je bilo 2.820.000 din dodeljenih iz posojila na osnovi vezave združenih sredstev tozdiv in DSSS za reševanje skupnih kadrovskih potreb.

Tozdi in DSSS v letu 1982 niso izdvajali in združevali sredstev vzajemnosti pri samoupravni stanovanjski skupnosti.

Obveznosti iz najetih posojil so v letu 1982 znašale skupno za vse tozde in DSSS 13.477.618,60 din, pokrite pa so bile iz stanovanjskih sredstev na računih tozdiv, DSSS in združenih sredstev, izdvojenih do leta 1981.

V letu 1982 je bilo vloženih 19 prošenj za dodelitev družbenega stanovanja, rešenih pa je bilo le 11 stanovanjskih vprašanj. Poleg tega je bilo dodeljenih 9 stanovanj iz združenih sredstev za reševanje stanovanjskih vprašanj za skupne kadrovske potrebe, od tega 5 stanovanj za določen čas. Ker so pričele določbe o vpračilu lastne udeležbe pri pridobitvi družbenega stanovanja veljati šele s 1. 7. 1982, so lastno udeležbo vplačali le trije delavci (v skupni višini 191.000 din).

Na podlagi združevanja sredstev za solidarnost pri stanovanjski skupnosti je bilo razrešenih 8 stanovanjskih vprašanj delavcev z dodelitvijo solidarnostnega stanovanja.

8. LJUDSKA OBRAMBA IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

Na področju SLO in DS so bila naša prizadevanja lani usmerjena na organizacijsko učvrstitev organov in enot CZ, NZ, na njihovo usposabljanje in ukrepanje v času rednega dela ali nastanka izrednih razmer, ter izvajanju drugih nalog, ki so prihajale od pristojnih organov za SLO in DS iz občin. S tem v zvezi je bilo izvršenih večje število vaj.

9. ORGANIZACIJSKO—INFORMACIJSKA DEJAVNOST

Služba za napredek organizacije dela je bila ustanovljena 1. 3. 1982 v vodstvu delovne organizacije. Najprej so zbrali vso samoupravno dokumentacijo, ki izhaja iz leta 1975, nakar so izdelali posnetek obstoječega stanja makro in mikro organiziranosti v primerjavi s sistemizacijo.

Glede funkcionalne organiziranosti opravljanja posameznih zadev skupnega pomena je bilo na podlagi predloga globalne organiziranosti izvedenih več organizacijskih sprememb, predvsem v delovni skupnosti skupnih služb.

Za zagotavljanje uspešnosti poslovanja, medsebojne povezanosti delovnih procesov in spremenjenih materialnih pogojev za delo so v tretjem trimesečju začeli iskati ustreznejše organizacijske rešitve za preoblikovanje v sozd IMV z različnimi variantami možnih oblik samoupravne organiziranosti.

Po načelni opredelitvi globalne organiziranosti sozda IMV so iskali možnosti organiziranosti v delovne organizacije, temeljne organizacije in delitev dela na ostalih področjih skupnega pomena. Pripravili so postopek za reorganizacijo ter to uspešno speljali z referendumom 28. 12. 1982.

Na področju dograjevanja organizacije dela so bili pripravljeni pravilnik o redu in delovni disciplini v IMV ter vrsta organizacijskih predpisov in navodil z najrazličnejših področij, ki doslej niso bila natančno opredeljena.

Zaradi izredno pereče problematike na področju delitve sredstev za osebne dohodke je bil organizacijsko-informacijski sektor zadolžen za izdelavo podrobnejše analize na tem področju ter izdelave ustreznih predlogov rešitve.

Tako so začeli pripravljati delovna gradiva samoupravnih aktov, ki naj bi urejali to področje za sistematičen pristop k reševanju delitve po delu ter iskanju možnosti za začasen (prehoden) način uskladitve osebnih dohodkov in to v osnovi kot tudi glede na iskanje možnih meril za nagrajevanje po delovni uspešnosti z vsemi potrebnimi kontrolnimi izračuni.

Na področju organiziranosti tokov reprodukcije s pomočjo računalnika se je nadaljevalo z dograjevanjem obdelav po posameznih področjih in to proizvodnih in neproizvodnih.

Na proizvodnem področju obdelujejo kosovnice, evidenco

dobav materialaspredeljevanje proizvodnje, vodenje zaloga materiala ipd., vendar v glavnem za avtomobilsko proizvodnjo, manj pa za prikoličarsko proizvodnjo.

Na neproizvodnem področju teče vrsta obdelav na kadrovske in finančno-računovodskem področju, medtem ko na prodajnem področju obdelujejo samo rezervne dele.

Značilnosti vseh obdelav so v tem, da so nastajale zgolj z medsebojnim kontaktom maloštevilnih zainteresiranih uporabnikov in aplikatorjev centra ter da so tekoče obdelave zgolj za zadovoljevanje kratkoročnih potreb posameznih organizacijskih enot brez enovitega pristopa k sistematičnemu izgrajevanju računalniško podprtega poslovnega informacijskega sistema. Zato so pripravili pregled celotnega pristopa k računalniško podprtemu poslovno-informacijskemu sistemu.

10. NOTRANJE SAMOUPRAVNO INFORMIRANJE

Center za informiranje ni primerno organizacijsko usposobljen za učinkovitejšo delovanje, zato v letu 1982 nismo uspeli v večji meri uresničevati načeloma opredeljenih konceptov vsebinskega izpopolnjevanja internih glasil — predvsem časopisa Kurir. Slednji zaradi tega ni pridobil na kvaliteti dvosmerne obveščanja na relaciji kolektiv — družbeno okolje, tako da se v njem niso pojavljale informacije, primerne za delegate v skupščinskih organih in organih sisov. Glede na to da delegacija oz. konference delegacij v tozdiv praviloma slabo delujejo, prihaja prej omenjena vsebinska pomanjkljivost časopisa še bolj do izraza.

Glede na to da še ni povsem obdelana bodoča organizacijska oblika strokovne službe za notranje informiranje, je težko dati sugestije za reševanje omenjene problematike, vsekakor pa je potrebno organizacijsko izpopolniti in kadrovsko okrepiti delegatski samoupravni in strokovni sistem komunikacij od neposrednega delovnega okolja do organov družbenopolitične skupnosti, v katerem mora imeti odločilno vlogo delegatski princip informiranja, pri čemer bo strokovna služba za informiranje opravljala le funkcije tehnično-administrativnega značaja.

Eno največjih težav pri zagotavljanju pisemenih informacij za potrebe samoupravnega odločanja je tudi v minulem letu predstavljala skrajno zastarela tehnika v interni razmnoževal-

nici, zaradi česar smo se v številnih primerih posluževali težko dostopnih in istočasno zelo dragih zunanjih storitev. Kljub nenehnim opozorilom na nujnost nabave sodobnejše razmnoževalne opreme se stanje ni izboljšalo. To bo imelo drastične posledice v šele začeti samoupravni preobrazbi delovne organizacije, ko bo potrebno zagotoviti pismeno gradivo za samoupravni sprejem nad sto samoupravnih aktov.

Upoštevaajoč vse objektivne okoliščine delovanja, kadrovskoorganizacijsko nedorečenost in, ne nazadnje, plansko nepredeljenost informativne dejavnosti v celoti in centra za informiranje kot strokovne

službe, velja ugotovitev, da je samoupravna informiranost v letu 1982 dosegla višjo strokovno in vsebinsko raven, kar pa obremenjuje k nadaljnjim prizadevanjem na tem področju, brez česar je nerealno pričakovati nadaljnjo krepitev samoupravnih odnosov kot temelja uresničevanja celovite sanacije razmer v kolektivu.

11. FINANČNI REZULTAT

Iz prikazanega finančnega rezultata je razvidno, da je delovna organizacija poslovala z izgubo.

V poslovnem letu 1982 smo dosegli naslednje rezultate:

v 000 din

	Planirano	Doseženo	% doseg.
– celotni prihodek	11.409.000	9.720.325	85,2
– porabljena sred.	10.191.000	8.535.576	83,8
– dohodek	1.218.000	1.184.705	97,3
– obvez. iz dohod.	1.409.000	1.832.515	130,1
– osebni dohodki	1.119.000	950.577	85,0
– izguba	1.310.000	1.598.408	122,0
– kritje izgube iz drugih virov (20 % razmejitev amortizacije)	–	143.224	–
– nekrita izguba	310.000	1.455.184	111,1

11.1. Celotni prihodek

višini 9.719,395.000 din predstavlja 85,2 % načrtovanega, od tega:

Doseženi celotni prihodek v		
– prodaja na dom. trgu	4.415.678.000	45,4
– prodaja v izvozu—neto	3.202.417.000	33,0
– izvozna stimulacija	717.602.000	7,4
– izvoz za druge	440.982.000	4,5
– pozitivne tečja. razlike	584.920.000	6,0
– ostala realiz. na dom. trgu	358.726.000	3,7
Skupaj:	9.720.325.000	1000

Na domačem trgu smo prodali za 4.774.404.000 din, v izvozu za 4.945.921.000 din. Prodaja v izvozu je za 2-odstotni točki višja od prodaje na domačem trgu.

11.2. Porabljena sredstva

Porabljena sredstva so rasla za 1,4-odstotne točke počasneje kot celotni prihodek in so znašala 8.535.576.000 din ali 83,8 % načrtovanih.

a) Neposredni stroški

Neposredni stroški so rasli za 8,3 % točke počasneje kot celotni prihodek, osnovni vzroki pa so:

– drugačna struktura prodaje, kot je bila načrtovana,

– nižje nabavne cene repromateriala (komulativno).

Odstopanja dejanskih cen nabavljenega repromateriala od planskih so znašala

411.703.000 din in so pozitivna. V finančni rezultat so poračunana v celoti. Globalna analiza nastalih pozitivnih razlik kaže, da so bile planske cene repromateriala naravnane nekoliko previsoko, čeprav pa analiza za 4. trimesečje kaže, da so planske cene (devalvacija) pod dejanskimi. V zadnjem trimesečju je nastalo namreč za 138.950.000 din negativnih razlik, ki smo jih poračunali v breme finančnega rezultata.

b) Indirektni stroški

V masi so znašali doseženi indirektni stroški za lani 896.469.400 din ali 98,3 % načrtovanih. Zaradi delnega aktiviranja indirektnih stroškov in zalog v višini 44.438.600 din znašajo skupni fiksni stroški 940.908.000 din ali 103,2 % načrtovanih.

Na nivoju delovne organizacije beležimo večjo rast od načrtovane pri:

– proizvodnih storitvah	za	6 %
– drugih materialnih stroškov	za	22 %
– stroškov invest. vzdrževanja	za	1302 %
– izdatkih za začasna in občasna dela	za	44 %
– potnih stroškov v državi	za	7 %
– potnih stroškov v tujini	za	165 %
– prehrani delavcev	za	4 %

Kljub temu, da so doseženi indirektni stroški tekočega leta v okviru planskega proporca, pa smo glede na izpad celotnega prihodka storili verjetno še premalo, da bi stroške znižali.

c) Amortizacija

Za leto 1982 znaša obračunana amortizacija 727.837.000 din ali 116,2 % načrtovane. Višja amortizacija je predvsem zaradi tečajnih razlik pri odplačilih deviznih kreditov za osnovna sredstva, kar se kaže skozi dopis zagonskih stroškov; delno pa tudi zato, ker je bila zaradi spremembe amortizacijskih stopenj v letu 1982 šele kasneje opredeljena stopnja, pri izdelavi predračuna pa je bila upoštevana nižja stopnja.

Pri obračunu amortizacije smo upoštevali (na priporočilo sanatorjev) znižanje amortizacije, ki jo predvideva dopolnitev zakona o amortizaciji. Pri vseh tozdih smo namreč razmejili 20 % obračunane amortizacije, kar znesse 143.224.000 din. Znesek razmejene amortizacije

– obresti od kreditov	1.368.959.000 din
– druge obveznosti iz dohodka	463.556.000 din

Predvsem obresti bistveno presegajo načrtovane, kar za 385.248.000 din. V obrestih

bo moral vsak tozad nadomestiti najmanj do ene tretjine vsako naslednje leto.

Po zakonu je možna razmejitev zaradi izgube do 50 %, vendar smatramo, da zaradi visokih obveznosti DO pri odplačilih, dolgoročnih kreditov za osnovna sredstva, ki presega jo raven obračunane amortizacije, večje znižanje ni možno.

11.3. Dohodek

V zadnjem trimesečju smo bistveno povečali dohodek, ki je v primerjavi z načrtovanim, predvsem zaradi izpada celotnega prihodka, nižji za 2,7 % in znaša 1.184.705.000 din.

Pri doseganju celotnega prihodka v načrtovani višini pa ocenjujemo, da bi ob taki strukturi prodaje, kot smo jo dosegli, lahko ustvarili za blizu 200.000.000 din dodatnega dohodka ter s tem znižali izgubo.

11.4. Obveznosti iz dohodka

Skupne obveznosti iz dohodka znašajo 1.832.515.000 ali 130,1 % načrtovanih, od tega

smo poračunali poleg zapadlih obresti še 78.192.000 din v kalkuliranih obrestih, in sicer:

– na stanje avansov kupcev privat. sektorja	18.610.000 din
– na stanje avansov kupcev družbenega sektorja	48.950.000 din
– na stanje obveznosti do dobaviteljev	10.632.000 din

Visoke obresti od kreditov so posledica:

– visokih obveznosti iz kreditnih razmerij,

– rastoče obrestne mere,

– neplaniranih obresti od zapadlih deviznih garancij.

11.5. Osebni dohodki

V letu 1982 smo razporedili v breme čistega dohodka za 950.577.000 din osebnih dohodkov ali 85,0 % načrtovanih. Razporejeni osebni dohodki so v primerjavi z načrtovanimi v

istem razmerju kot celotni prihodek oz. porabljena sredstva.

Kaže namreč, da smo se pri osebnih dohodkih obnašali najbolj „sanacijsko“, čeprav ugotavljamo, da koncepta sanacije ne bomo mogli reševati z tako nizkimi osebnimi dohodki. Povprečni bruto osebni dohodek na delavca na mesec je znašal 14.114, neto pa 10.145 din, z izplačilom regresa pa 14.391 oz. neto 10.343 din.

11.6. Izguba

Poslovno leto 1982 smo zaključili z 1.598.408.000 din izgube, kar je za 22,0 % več, kot smo je načrtovali. Višino izgube in vzroke smo podrobno analizirali ob polletnem obračunu, vendar lahko z dopolnitvami takratnih ugotovitev zaključimo, da so vzroki izgube predvsem v naslednjem:

- izpad celotnega prihodka na domačem trgu pri avtomobilskem in prikoliškem programu zaradi manjših fizičnih količin,
- izpolnitev starih obveznosti do kupcev iz let 1979-1981 torej prodaja po nižjih cenah, ki je padla skoraj v celoti v prvo polletje,
- nizko pokritje v izvozu v obdobju do devalvacije dinarja,
- višji delež fiksnih stroškov na enoto realiziranega celotnega prihodka,
- pomanjkanje lastnih obratnih sredstev, ki se kažejo v visokem stanju najetih kreditov,

posledica pa so obresti, ki so po povečanju obrestne mere s 1. 3. 1982 bistveno presegle načrtovano raven,

- negativni efekti iz neporavnanih zapadlih deviznih garancij (obresti, tečajne razlike).

Ob naštetih kratkoročnih negativnih učinkih na finančni rezultat navajamo še pozitivne premike, ki so bili realizirani v letu 1982:

- prizadevanja za oskrbovanje proizvodnje s surovinami, ki so pogojena z možnostjo nabave na domačem trgu in iz uvoza,
- vzdrževanje tekoče likvidnosti ter preprečevanje ponovne blokade po 30. 6. 1982,
- nadoknaditev izpada celotnega prihodka v drugem polletju, vendar ne v celoti,
- iskanja rešitev v zvezi z zniževanjem nabavnih cen repromateriala,
- izpolnitev starih obveznosti do kupcev, razen iz programa gospodarskih vozil,

- znižanje stanja neplačane realizacije.

11.7. Kritje izgube - nekrita izguba

Izguba delovne organizacije znaša 1.598.408.000 din. Tako ugotovljena izguba bi bila za 5.148.860 din višja zaradi davkov in prispevkov iz dohodka, ki pa so jih zaradi oprostitev v okviru tekočega leta delno ali v celoti znižale:

- občinska zdravstvena skupnost Brežice 2.697.000 din
- IS SOB N. mesto - oprostitev 0,5 % davka iz osebnega dohodka za leto 1982 2.451.860 din.

Izgubo v višini 1.598.408.000 din pokrivamo delno z 20 % razmejitev obračunane amortizacije v višini 143.224.000 din, za razliko, ki predstavlja nekrito izgubo v višini 1.455.184.000 din, pa bomo morali pridobiti viře za pokrivanje v skladu s predpisi.

IMV KURIR izdaja delovna organizacija Industrija motornih vozil Novo mesto - Izhaja vsakih 14 dni v 5000 izvodih - Ureja uredniški odbor: Zvonka Rangus Zvone Gavrić, Simo Gogić, Milka Bevc, Ernest Sečen, Jasna Šinkovec, Tomaž Vovk in Jože Zadel - Glavni in odgovorni urednik Simo Gogić - Uredništvo in uprava: Novo mesto, Zagrebška c. 18/20 - Grafična priprava: DITC Novo mesto, TOZD Grafika tisk: TOZD Tiskarna Novo mesto.